Kestävä maatalous ja ruokavalio puhuttivat maataloustieteen päivillä

17.1.2020

Osallistuimme Maataloustieteen päiville Helsingin yliopiston Viikin kampuksella 8.-9.1.2020. Maataloustieteen päivät järjestetään joka toinen vuosi ja tällä kertaa tapahtuma keräsi yhteen noin 650 maatalouden asiantuntijaa. SeAMKista oli paikalla toistakymmentä henkilöä. Kaksipäiväisen tapahtuman anti ja järjestelyt olivat kansallista huipputasoa. Paikalla oli laaja joukko tärkeimpiä maataloustutkijoita, opettajia ja yritysedustajia.

Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja Jouni Kemppainen Toimi MTP2020-avausseminaarin puheenjohtajana. Vasemmalla Kaisa Karttunen E2 tutkimus (kuva: Risto Lauhanen).

Muuttuuko ruoantuotanto?

Yksi tapahtuman keskeisimmistä puheenaiheista oli kestävä ruoantuotanto ja ruokavalio. Ensimmäisenä päivänä aiheesta pitivät puheenvuorot muun muassa erityisasiantuntija Merja Saarinen Luonnonvarakeskuksesta, asiantuntija Lauri Reuter Nordic FoodTech VC:stä ja Valion hiilineutraalin ruokaketjun kehittämisestä vastaava johtaja Juha Nousiainen. Kaikkien puheenvuoroissa korostui

ilmastonmuutoksen aiheuttama uhka ja se, miten ruokajärjestelmien tulisi hillitä ja mukautua haasteelliseen tilanteeseen.

Merja Saarinen havainnollista kestävää ruokajärjestelmää ravitsemussuositusten näkökulmasta. Merjan mukaan suomalaisessa ruokavaliossa syödään paljon lihaa, jonka määrään voisi kiinnittää nykyistä suurempaa huomiota. Ravitsemuksen korvaaminen pelkällä kasviruoalla voi olla ravitsemussuositusten näkökulmasta kuitenkin haasteellista.

Lauri Reuter kertoi siitä, miten tulevaisuudessa yhä suurempi osa ruoasta tuotetaan bioteknologian keinoin – eikä perinteisellä maataloudella. Tähän on hänen mukaansa monta syytä, joista yksi on teknologian nopea kehittyminen ja toinen väestönkasvu, jolloin kaikille ei voida tuottaa ruokaa nykyisellä peltopinta-alalla. Bioteknologia tullee mahdollistamaan tuotantopanosten alentamisen ja tehokkaamman ruoantuotannon, mahdollisesti jo 2030-luvulla. Lisäksi bioteknologialla voidaan tuottaa lihaa, jolloin vältytään eläintenkasvatukseen liittyviltä eettisiltä kysymyksiltä. Tarkkaa ajankohtaa tämän murroksen tapahtumiselle on vaikea määrittää, sillä teknologia saattaa ottaa lyhyessä ajassa eksponentiaalisia hyppäyksiä. Näin on tapahtunut historian saatossa useita kertoja myös muiden teknologioiden parissa.

Maitoketjun ympäristövaikutuksia vähennetään

Valion hiilineutraalista ruokaketjusta vastaava johtaja Juha Nousiainen kertoi, miten Valio pyrkii vähähiiliseen ja jopa hiilineutraalin maitoketjuun. Tällä hetkellä tavoitteeksi on asetettu, että hiilineutraalius saavutetaan 2030-luvulla. Valio keskittyy vähentämään olemassa olevien tuotantomuotojen päästöjä. Valio yrittää saavuttaa hiilineutraalin maitoketjun useilla toimenpiteillä, kuten hiilensidonnalla maaperään, vähentämällä biokaasuntuotannolla eläinten lannasta aiheutuvia metaanipäästöjä ja tehostamalla viljelykiertoja. Valio näkee, että lihankulutus ei tule laskemaan lähiaikoina yhtä nopeasti, mitä Lauri Reuter arvioi, vaan lihankulutus tulee olemaan merkittävää vielä seuraavina vuosikymmeninä. Nykyisen lihantuotannon päästöjä on kuitenkin vähennettävä, jotta toiminta on kuluttajien näkökulmasta riittävän vastuullista.

Lisäksi professori ja Suomen Ilmastopaneelin puheenjohtaja Markku Ollikainen Helsingin yliopistosta painotti illan juhlapuheessaan maatalouden roolia ilmastonmuutoksen hillinnässä ja hiilensidonnassa. Kaiken tulisi pohjautua taloudellisesti kannattaviin toimintamalleihin.

Vähähiilisiä keinoja tutkitaan myös SeAMKissa

Vähähiilisillä ja kestävillä tuotantomuodoilla on keskeinen rooli myös SeAMKissa. Osallistuimme maataloustieteen päiville tutkimusposterin muodossa. Posteri käsitteli mallia, joka on kehitetty biokaasulaitosten syötteiden optimaalista kuljetusta varten. Mallin tarkoitus on toimia suunnittelun apuna, kun selvitetään mihin kannattaa suunnitella maatalouden syötteillä toimivia biokaasulaitoksia.

Malli minimoi paikkatietoon perustuvan laskennan avulla kuljetusmatkoja ja ehdottaa biokaasulaitosten optimisijaintia. Malli auttaa tunnistamaan siis keskeisimmät alueet biokaasuntuotantoa varten ja tukee näin vähähiilisen energiantuotannon periaatteita. Posterilla käytiin mielenkiintoisia keskusteluja esimerkiksi biokaasulaitoksia harkitsevien maatilallisten kanssa.

Keskustelu kestävästä ruoantuotannosta tulee jatkumaan. On mielenkiintoista seurata, minkälaista

keskustelua aiheesta käydään seuraavilla maataloustieteenpäivillä vuonna 2022. Monet toimijat hakevat tällä hetkellä erilaisia ratkaisuja hillitä ympäristöpäästöjä. Seuraavalla kerralla kuulemmekin ehkä uutisia uusista konkreettisista bioteknologisista avauksista.

Kari Laasasenaho, SeAMK Ruoka
Risto Lauhanen, SeAMK Ruoka